

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

10. funkční období

213

Návrh senátního návrhu zákona Elišky Wagnerové a dalších senátorů, kterým se mění zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

2016

Parlament České republiky

Senát

10. funkční období

2016

N á v r h

senátního návrhu zákona,

**senátorů Elišky Wagnerové, Jiřího Voseckého, Václava Lásky,
Miluše Horské, Jitky Seitlové, Aleny Dernerové, Jiřího Šestáka
a Miloše Vystrčila,**

**kterým se mění zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu
a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
a zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu a o změně
některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů**

ZÁKON

ze dne 2016,

kterým se mění zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ Změna zákona o místním referendu

Čl. I

Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 234/2006 Sb., zákona č. 169/2008 Sb., zákona č. 142/2012 Sb. a zákona č. 58/2014 Sb., se mění takto:

1. V § 5 odst. 1 se věta druhá nahrazuje větou „Koná-li se hlasování v místním referendu současně s volbami do zastupitelstev obcí, do zastupitelstev krajů, do některé z komor Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu nebo s volbou prezidenta republiky, koná se ve stejnou dobu, která je stanovena pro konání voleb; věta první se nepoužije.“.

2. Za § 55 se vkládá nový § 55a, který zní:

„§ 55a

Souběh místního referenda a voleb nebo krajského referenda

(1) Koná-li se místní referendum společně v tytéž dny s volbami do některé z komor Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu, do zastupitelstev krajů, do zastupitelstev obcí nebo s volbou prezidenta republiky, plní okrskové volební komise zřízené podle příslušného volebního zákona rovněž úkoly okrskových komisí pro místní referendum. Koná-li se místní referendum na návrh přípravného výboru, jednoho člena, případně náhradníka do okrskové volební komise může delegovat i přípravný výbor.

(2) Koná-li se místní referendum společně v tentýž den s krajským referendem, plní okrskové komise zřízené podle zvláštního zákona rovněž úkoly okrskových komisí pro místní referendum. Koná-li se místní referendum na návrh přípravného výboru, jednoho člena do okrskové komise může delegovat i přípravný výbor.

(3) Koná-li se místní referendum společně v tytéž dny s volbami nebo s krajským referendem, probíhá informování voličů a oprávněných občanů podle příslušného zvláštního zákona a podle tohoto zákona.

(4) K ukončení činnosti okrskové komise a zvláštní okrskové komise dojde tehdy, jsou-li splněny podmínky pro ukončení jejich činnosti pro všechny souběžně konané volby

nebo referendum.

(5) Při souběhu místního referenda a voleb nebo krajského referenda jsou hlasovací lístky a úřední obálky pro místní referendum a pro jednotlivé druhy voleb nebo krajské referendum odlišeny barevně. Barva hlasovacího lístku je shodná s barvou úřední obálky pro příslušný druh voleb a pro referendum.

(6) Při souběhu voleb nebo krajského referenda s místním referendem jsou společné

a) volební místnost a místnost pro hlasování vybavená podle příslušného zvláštního zákona a tohoto zákona,

b) hlasovací schránka a volební schránka,

c) přenosná hlasovací schránka a přenosná volební schránka.“.

ČÁST DRUHÁ Změna zákona o krajském referendu

Čl. II

Zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 142/2012 Sb. a zákona č. 58/2014 Sb., se mění takto:

1. V § 5 odst. 1 se věta třetí nahrazuje větou „Koná-li se hlasování v krajském referendu současně s volbami do zastupitelstev obcí, do zastupitelstev krajů, do některé z komor Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu nebo s volbou prezidenta republiky, koná se ve stejnou dobu, která je stanovena pro konání voleb; věta první se nepoužije.“.

2. V § 28 odstavec 1 zní:

„(1) Koná-li se krajské referendum společně v tytéž dny s volbami do některé z komor Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu, do zastupitelstev krajů, do zastupitelstev obcí nebo s volbou prezidenta republiky, plní okrskové volební komise zřízené podle zvláštního předpisu¹⁴⁾ rovněž úkoly okrskových komisí pro referendum.“.

ČÁST TŘETÍ Účinnost

Čl. III

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu, odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Tzv. volební senát Nejvyššího správního soudu setrvale interpretuje § 5 odst. 1 větu druhou zákona o místním referendu tak, že „*je-li místní referendum vyhlášeno společně s volbami, koná se po oba dva dny voleb. ... Smysl ustanovení totiž spočívá v tom, aby voliči, kteří chtějí volit ve volbách i v místním referendu, nemuseli eventuálně vážit do volebního objektu dvojí cestu. ... Zásadní je i aspekt informovanosti a připravenosti občanů, pro které je společný termín srozumitelný a příhodný.*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ve věci místního referenda v Praze 7, sp. zn. Ars 2/2012 ze dne 31. října 2012). Nejvyšší správní soud v řadě svých rozhodnutích označil souběžné konání místních referend s volbami za vhodné vzhledem k předpokladu, že to povede k vyšší účasti na hlasování, a tedy i k platnosti a závaznosti rozhodnutí přijatého v místním referendu (§ 48 zákona o místním referendu), a kromě toho i z důvodů „*hospodárnosti a časové organizace referenda*“ a již zmíněné srozumitelnosti a příhodnosti pro občany obce – srov. již zmíněný rozsudek sp. zn. Ars 2/2012, jímž přímo Nejvyšší správní soud z těchto důvodů vyhlásil místní referendum v Praze 7 v termínu prvního kola prezidentských voleb v lednu 2013, anebo rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3/2014 ze dne 2. října 2014 ve věci místního referenda ve Štětí. Obdobně judikují i krajské soudy, srov. usnesení Krajského soudu v Praze ve věci místního referenda v Milovicích vyhlášeného v termínu komunálních voleb (usnesení ze dne 30. července 2010, sp. zn. 44 A 62/2010, publ. pod č. 2158/2010 Sb. NSS.), nebo usnesení Krajského soudu v Praze ve věci místního referenda v obci Jíloviště vyhlášeného souběžně s volbami do krajských zastupitelstev (usnesení ze dne 13. září 2012, č. j. 50 A 15/2012 – 71) a další.

Ve zmíněném rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci místního referenda ve Štětí volební senát dokonce výslovně upřednostnil zájem na co největší účasti občanů na hlasování, a tedy konání místního referenda ve dvou dnech souběžně s volbami, před městem tvrzenými důvody o finanční úspoře, koná-li se místní referendum v jednom dni a mimo termín voleb. Je přitom zřejmé, že argument obcí o vyšších nákladech na konání místního referenda ve dvou dnech spolu s volbami je pravdivý. K tomu ovšem přispívá právě platný zákon o místním referendu, jenž zcela nelogicky při souběhu voleb a místního referenda vyžaduje ustavení zvláštních okrskových komisí pro místní referendum na straně jedné a okrskových volebních komisí na straně druhé, samostatné hlasovací místnosti, samostatné volební, resp. hlasovací urny a další vybavení, jež musí být v případě souběhu místního referenda a voleb nevhodně zdvojnásobeno, a to vše na náklady obcí. Nadto oddělené hlasování ve volbách a místním referendu, v jiných místnostech a dokonce i v jiných budovách, do značné míry maří účel, pro který soudy ve věcech místního referenda upřednostňují jejich konání souběžně s volbami.

Nic přitom nebrání tomu, aby hlasování ve volbách a v místním referendu probíhalo před týmiž okrskovými komisemi, v týchž prostorách, do téže hlasovací urny, včetně přenosné, jak to předpokládá obdobné ustanovení § 28 zákona o krajském referendu. Nedostatek v právní úpravě si byl vědom i volební senát Nejvyššího správního soudu, který ve zmíněném rozsudku ve věci místního referenda ve Štětí konstatoval, že pokud by upřednostnil argumentaci obcí o vyšších nákladech na souběžné konání místního referenda a komunálních voleb (v porovnání s náklady na samostatně organizované místní referendum), vedlo by to –

v rozporu s úmyslem zákonodárce – k úplné nemožnosti vyhlásit místní referendum v termínu s volbami: „Přes rozdílné složení komisí pro místní referendum a pro volby a přes odlišná procedurální pravidla, jimiž se tyto komise řídí, je však vítané, aby hlasování v místním referendu a v komunálních volbách probíhalo v jedné místnosti.“ Beze změny zákona o místním referendu to však zřejmě není možné. Jednoduchá technická novela zákona o místním referendu tak povede ke snížení finanční zátěže obecních rozpočtů a současně lépe naplní účel zákona o místním referendu, jak jej setrvale interpretují volební soudy v čele s Nejvyšším správním soudem.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a dopady navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, rozvíjí demokratický princip tím, že důsledněji upravuje participaci obyvatel samosprávných celků na správě samosprávných celků.

3. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s právem Evropské unie a jejím souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava neodporuje právu EU ani závazkům plynoucím z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána.

4. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí, zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů, zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaný zákon nemá žádné dopady do státního rozpočtu a naopak má ambici snížit výdaje z rozpočtů samosprávných celků. Dopady do dalších vyjmenovaných zájmových sfér jsou již samotným obsahem návrhu vyloučeny.

A. Zvláštní část

K čl. I

Zpřesňuje se znění § 5 odst. 1 zákona o místním referendu, a to v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu. Nový § 55a upravuje složení a činnost volebních komisí v případě souběhu referenda s parlamentními volbami, volbami do Evropského parlamentu, s volbami do zastupitelstev krajů, obcí nebo prezidentskými volbami; dále upravuje technické parametry takových voleb.

K čl. II

Obdobně jako zákon o místním referendu se na stejných principech upravuje i zákon o krajském referendu.

K čl. III

Účinnost zákona je navrhována tak, aby začal platit co nejdříve.

V Praze dne 2. 3. 2016

.....

senátorka Eliška Wagnerová

Platné znění ustanovení novelizovaných zákonů s vyznačením navrhovaných změn a doplnění

Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

§ 5

Den a doba hlasování v místním referendu

(1) Hlasování v místním referendu se koná v jednom dni. ~~Koná-li se hlasování v místním referendu současně s volbami do zastupitelstev obcí, do zastupitelstev krajů, do některé z komor Parlamentu České republiky nebo do Evropského parlamentu, koná se ve stejnou dobu, která je stanovena pro konání voleb.~~ **Koná-li se hlasování v místním referendu současně s volbami do zastupitelstev obcí, do zastupitelstev krajů, do některé z komor Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu nebo s volbou prezidenta republiky, koná se ve stejnou dobu, která je stanovena pro konání voleb; věta první se nepoužije.**

(2) Na území, na kterém se má místní referendum konat, se po dobu trvání nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu (dále jen "krizový stav")

a) běh lhůt podle tohoto zákona přerušuje,

b) místní referendum nekoná; den konání místního referenda stanoví zastupitelstvo obce, zastupitelstvo města, zastupitelstvo městské části nebo zastupitelstvo městského obvodu (dále jen "zastupitelstvo obce") nebo zastupitelstvo statutárního města a zastupitelstvo hlavního města Prahy (dále jen "zastupitelstvo statutárního města") tak, aby se konalo nejpozději do 90 dnů po ukončení krizového stavu.

§ 55

Počet oprávněných osob

Počet oprávněných osob se zjišťuje z počtu obyvatel podle stavu k 1. lednu toho roku, v němž byl návrh přípravného výboru podán.

§ 55a

Souběh místního referenda a voleb nebo krajského referenda

(1) **Koná-li se místní referendum společně v tytéž dny s volbami do některé z komor Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu, do zastupitelstev krajů, do zastupitelstev obcí nebo s volbou prezidenta republiky, plní okrskové volební komise zřízené podle příslušného volebního zákona rovněž úkoly okrskových komisí pro místní referendum. Koná-li se místní referendum na návrh přípravného výboru, jednoho člena, případně náhradníka do okrskové volební komise může delegovat i**

přípravný výbor.

(2) Koná-li se místní referendum společně v tentýž den s krajským referendem, plní okrskové komise zřízené podle zvláštního zákona rovněž úkoly okrskových komisí pro místní referendum. Koná-li se místní referendum na návrh přípravného výboru, jednoho člena do okrskové komise může delegovat i přípravný výbor.

(3) Koná-li se místní referendum společně v tytéž dny s volbami nebo s krajským referendem, probíhá informování voličů a oprávněných občanů podle příslušného zvláštního zákona a podle tohoto zákona.

(4) K ukončení činnosti okrskové komise a zvláštní okrskové komise dojde tehdy, jsou-li splněny podmínky pro ukončení jejich činnosti pro všechny souběžně konané volby nebo referendum.

(5) Při souběhu místního referenda a voleb nebo krajského referenda jsou hlasovací lístky a úřední obálky pro místní referendum a pro jednotlivé druhy voleb nebo krajské referendum odlišeny barevně. Barva hlasovacího lístku je shodná s barvou úřední obálky pro příslušný druh voleb a pro referendum.

(6) Při souběhu voleb nebo krajského referenda s místním referendem jsou společně

a) volební místnost a místnost pro hlasování vybavená podle příslušného zvláštního zákona a tohoto zákona,

b) hlasovací schránka a volební schránka,

c) přenosná hlasovací schránka a přenosná volební schránka.

Zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

§ 5

Den a doba hlasování v krajském referendu

(1) Hlasování v krajském referendu se koná v jednom dni. Den a dobu konání krajského referenda stanoví zastupitelstvo kraje. ~~Koná-li se hlasování v krajském referendu současně s volbami do zastupitelstev obcí, do zastupitelstev krajů, do některé z komor Parlamentu České republiky nebo do Evropského parlamentu, koná se ve stejnou dobu, která je stanovena pro konání voleb; věta první se nepoužije.~~ Koná-li se hlasování v krajském referendu současně s volbami do zastupitelstev obcí, do zastupitelstev krajů, do některé z komor Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu nebo s volbou

prezidenta republiky, koná se ve stejnou dobu, která je stanovena pro konání voleb; věta první se nepoužije.

(2) V kraji, v němž se má krajské referendum konat, se po dobu trvání stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu (dále jen „krizový stav“)

a) běh lhůt podle tohoto zákona přerušuje,

b) krajské referendum nekoná; den konání krajského referenda stanoví zastupitelstvo kraje tak, aby se konalo nejpozději do 90 dnů po ukončení krizového stavu.

§ 28

Souběh referenda a voleb

~~(1) Koná-li se krajské referendum společně v tytéž dny s volbami do zastupitelstev územních samosprávných celků, plní okrskové volební komise zřízené podle zvláštního předpisu¹⁴⁾ rovněž úkoly okrskových komisí pro referendum.~~

(1) Koná-li se krajské referendum společně v tytéž dny s volbami do některé z komor Parlamentu České republiky, do Evropského parlamentu, do zastupitelstev krajů, do zastupitelstev obcí nebo s volbou prezidenta republiky, plní okrskové volební komise zřízené podle zvláštního předpisu¹⁴⁾ rovněž úkoly okrskových komisí pro referendum.

(2) Koná-li se referendum společně v tytéž dny s volbami, probíhá informování voličů a oprávněných občanů podle příslušného volebního zákona a podle tohoto zákona.

(3) K ukončení činnosti okrskové komise a zvláštní okrskové komise dojde tehdy, jsou-li splněny podmínky pro ukončení jejich činnosti pro všechny souběžně konané volby nebo referendum.

(4) Při souběhu referenda a voleb jsou hlasovací lístky a úřední obálky pro jednotlivé druhy voleb a referendum odlišeny barevně. Barva hlasovacího lístku je shodná s barvou úřední obálky pro příslušný druh voleb a pro referendum.

(5) Při souběhu voleb a referenda jsou společné

a) volební místnost a místnost pro hlasování vybavená podle volebního zákona a tohoto zákona,

b) hlasovací schránka a volební schránka,

c) přenosná hlasovací schránka a přenosná volební schránka.